

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Sacramentis in Genere, & duobus primis in specie

Bosco, Jean a

Lovanii, 1665

Concl. III. Ad licitam receptionem Sacramenti requiritur dispositio ad effectum gratiæ, aliàs peccatur sacrilegio mortali, nisi necessitas excuset.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73340)

CONCLUSIO III.

Ad licitam receptionem Sacramenti requiritur dispositio ad effectum gratiæ, aliàs peccatur sacrilegio mortali, nisi necessitas excuset.

51. Quam dispositio requiratur ad effectum gratiæ, sat dictum arbitror sect. 5. per totam. Intellego autem per effectum gratiæ, vel saltem minimam gratiam habituram. Quis enim, amabo, condemnat aliquem peccati mortalis, quia defectu perfectissimæ dispositionis non accipit perfectissimam gratiam? Aut quis sine temeritate affirmare potest, dispositum alioquin ad effectum primum, ex eo præcisè graviter peccare, quia ponit obicem ad effectum secundarium, v. g. ad remissionem peccati venialis per Baptismum, & consequenter ad remissionem pœnæ correspondentis? Idem est de illo, qui gratiis actualibus ponit obstaculum, incidens post assumptionem Sacramenti in mortale. Quare putas, nisi quia adhuc vera manet significatio Sacramenti? Etiamnum dubitas?

Non peccat mortaliter qui defectu perfectissimæ dispositionis non accipit gratiam perfectissimam.

Planè, inquis: quoniam ex parte saltem falsificatur significatio; & alioquin cur peccet graviter, qui suscipit Sacramentum ind dispositus ad characterem, cum & hic solùm sit effectus secundarius? vel si est primarius, etiam sic in ipso solo salvabitur veritas Sacramenti. Quid ad hæc?

Viderint illi, qui asserunt characterem effectum primum: mihi res facilis est; nam qui est ind dispositus ad characterem, effectum licet secundarium, necessariò est simul ind dispositus ad effectum primum, imò & ad ipsam substantiam Sacramenti. Quæris, unde sciam? Quia nequit Sacramentum esse validum, & characterem non imprimere: unde talis fingit sive invalidat Sacramentum, quod non potest non esse grave sacrilegium, ut patet in ministro defectu materiæ, formæ vel intentionis invalidè ministrante.

Ceterùm sicuti Sacerdos incurrit reatum mortalis sacrilegij non tantùm si baptizet invalidè, verùm etiam si solùm indignè, v. g. existens in malo statu: consimiliter (ne dicam ampliùs) peccat, qui indignè Baptismum suscipit, privans utique Sacramentum sine sive effectum suo principia, ad quem significandum est institutum, sci-

Indignè suscipiens Baptismum falsificat significationem Sacramenti.

licet gratiâ sanctificante (quod non facit qui indignè baptizat alioquin dignum) & per consequens falsificans significationem Sacramenti, utpote principaliter instituti ad significandam practicè gratiam & sanctitatem; quam tamen in eo casu non significat, propter obicem & ind dispositionem subjecti.

Obijciens: Sacramentum solùm significat, confertur gratiam non ponentibus obicem; ergo non redditur falsa significatio per positionem obicis. Respondeo. Sacramentum ex institutione sua indefinittè significare, gratiam confertur omni suscipienti, quam significationem suo modo falsificat qui ponit obicem gratiæ, hoc est, impedit ne hic & nunc Sacramentum absolute significet id, ad quod principaliter significandum à Christo est institutum; adeoque quantum est in se facit, ut Deus significet falsum, sive potius; ut Deus in illis circumstantijs per suum Sacramentum non possit significare actualem sanctitatem, per quam homo actu sanctificetur, & Deo quasi consecratur. Et hæc, communi totius Ecclesiæ iudicio, censetur gravis irreverentia. Sicuti qui falsum jurat, quamvis non faciat quodd Deus verè affirmet falsum, facit tamen quantum est in se, ut id appareat, & ideo semper peccat mortali sacrilegio; etiam in minima materia; materialiter spectata; quod addo, quia juramentum, cui deest veritas præsens, semper habet materiam formaliter gravem.

Si infans Baptismum conferre gratiam ablato obice. Respondeo, illam non significare nisi secundariò. Unde sicuti redditur falsa consecratio alicujus materiæ, quæ pro nunc incapax est, licet postea reddatur capax: & sicut qui vovit castitatem, & in pœnam violationis voti, jejunium; licet jejundet, nihilominùs manet infractor voti; sic etiam falsificator est Sacramenti, qui pro nunc quando confertur, impedit ejus effectum, quamvis postea sublato obice eum recipiat.

Profecto etsi malitiâ indignè susceptio- nis non sufficienter haberetur ex jure naturali seu connaturali gratiæ, credendum equidem foret non deesse præceptum positivum Christi, cum certum sit esse aliquod præceptum, & quidem graviter obligans, nisi (ut dicitur in conclusione) necessitas excuset. Casus sit, si sacræ hostiæ conculcandæ ab infidelibus non possent occultari, aut præservari à dehonoratione, nisi statim sumerentur ab unico, qui adest, peccatore; qui ob perturbationem animi & penuriam temporis non posset se ad statum gratiæ disponere: si enim is alioquin cum reverentia

52. Responso ad objectio- nem, quodd Sacramentum solùm significet confertur gratiam non ponentibus obicem.

53. Baptismus conferens gratiam ablato obice, non significat illam nisi secundariò.

54. Etiam si malitiâ indignè susceptio- nis non haberetur sufficienter ex jure naturali; credendum equidem foret, non deesse præceptum positivum Christi.

Casus ubi necessitas excuset ab irreverentia.

reverentia eas fumeret, non censeretur in illis circumstantiis facere injuriam Sacramento, sed potius reverentia ejusdem confulere.

Quemadmodum licet Eucharistia non possit fordidis manibus tractari, si tamen id fieret in simili eventu; quis sapiens, & dicitur: amice, quare hoc facis? Circumstantia quippe mutant morale iudicium, adeo ut quod per se loquendo esset contra in illis sit secundum reverentiam; veluti si ambulans per plateas pedibus conculcarem sceptrum, coronam, purpuram aut sigillum regium, omnes una voce clamarent me reum laese Majestatis. Fugio hostem capitalem, nequeo mortem evadere, nisi pedibus conculclem sceptrum &c. conculco, & nemo loquitur.

55. Sed contra: 1. Cor. 11. v. 29. *Qui manducat & bibit indignè, iudicium sibi manducat & bibit &c.* atqui peccator, etiam in illa occurrentia, manducat indignè; ergo &c. Probo minorem, quæ sola potest negari: quia reddit significationem Sacramenti falsam non minus, quam in alijs circumstantiis; quæ falsa significatio est fundamentum irreverentia, & consequenter malitia, quæ reperitur in indigna Sacramenti susceptione. Igitur sicuti ob nullam prorsus causam, sive mortem evadendam, sive irreverentiam evitandam, aliàs Sacramento aut alteri rei sacræ inferendam, licet falsum jurare (quo simili supra usi fuimus ad ostendendam malitiam indignæ susceptionis) ita quoque semper illicitum erit falsificare Sacramenti significationem, impediendo effectum gratia.

56. Respondeo nihilominus negando minorem. Ad probationem dico, falsam significationem Sacramenti non ita intrinsecè esse malam, quemadmodum falsum juramentum; neque oportet similitudinem currere quatuor pedibus; ut communiter loquimur. In eo itaque conveniunt (ut supra dixi) indigna susceptio Sacramenti & falsum juramentum, quod homo, quantum in se est, faciat, ut appareat Deum significare & affirmare falsum. In hoc autem discrepant, quod per juramentum falsum quasi destruitur & auferatur à Deo prima veritas in dicendo; finis siquidem juramenti intrinsecus est, confirmatio veritatis per testimonium Dei, tanquam primæ veritatis; perjurium verò directè nititur facere illud confirmatorium falsitatis, quod cedit in summam Dei injuriam, & continet necessariam irreverentiam.

Porro indigna susceptio Sacramenti nullum propriè destruit vel auferit attributum

divinum; quod enim illud esset? Certè non veritas in dicendo; quia hæc est conformitas dicti cum suo significato, quæ quidem tollitur per falsum juramentum; quippe adducitur Deus tanquam asserens falsum pro vero: at verò indignè suscipiens Sacramentum, nec ipse propriè mentitur, multò minus facit Deum Auctorem mendacij, cum suscipiens non sustineat personam Dei, sed potius minister. Non etiam veritas in faciendo, sive fidelitas, quia Deus solum promittit gratiam Sacramentalem subiecto legitime disposito: & ita discute de reliquis attributis.

Quando ergo supra dixi, indignè suscipientem quantum in se est, facere, ut appareat Deum significare falsum, hoc non est intelligendum, quasi Deus per quodlibet Sacramentum hic & nunc significet suam mentem, quam habet circa effectum conferendum vel non conferendum; contrarium enim per se patet; sic quippe continuo loqueretur Deus hominibus per sua Sacramenta, quæ tamen non sunt ordinata tanquam signa mentis divinæ, quod requiritur ad locutionem; sed tanquam signa gratia ad salutem hominis viatoris. Facere ergo, ut appareat Deum significare falsum, non est aliud, quam efficere, ut signum à Deo institutum, non ad suam mentem significandam; sed ad significandam efficaciter gratiam, careat suo effectum, quem aliàs ex vi suæ significationis haberet, quod est contra reverentiam debitam tali signo & Auctori ipsius; quæ tamen irreverentia cessat, quando tales circumstantia occurrunt, in quibus hæc irreverentia necessaria est ad aliam majorem evitandam, ut in casu supra posito, in quo & eadem & alia multò gravior imminet Sacramento. Unde tunc frustratio effectus Sacramentalis potius reverentia, quam irreverentia dicenda est; ita namque judicant prudentes, à quorum iudicio multum pendet, an hic & nunc aliquid sit cultus aut honor, vel potius de-honoratio.

Nec enim illa frustratio effectus tanti aestimatur, quin species Sacramentales, quando sine horrore sumi non possunt, licite comburantur; aut certè, secundum Rubricas Missalis Romani, *caute separantur, & in aliquo loco sacro reponantur, donec corrumpantur*, Tit. de defect. c. 10. n. 14. Cur ergo peccator in aliquo casu non possit eas consumere sine effectum, sicuti ab igne consumuntur?

Vasquez in 3. partem to. 3. disp. 207. c. 1. n. 3. (quem sequitur Lugo disp. 9. n. 8.) Si quis (inquit) in altari recordaretur alicujus ecclesie, qui

Falsa significatio Sacramenti non est ita intrinsecè mala, quemadmodum falsum juramentum.

Quis significet & appereat Deum significare falsum.

par. Missalis Rom.

58. Casus Vasquez & Lugo de signis de ecclesia.

Sect. 8. De Suscipiente Sacrament. Concl. 3. 225

recordatur in aliam commissi mortalis peccati. alicujus peccati commissi post confessionem, cujus illuc usque nullam neque in universam habuisset contritionem, quia fortassis nunquam putavit esse mortale; tunc autem jam videt, aut vehementer dubitat esse mortale, ita posset temporis angustijs arctari, alijsque necessarijs ipsius Sacrificij distrahi (quamquam raro id accidere potest) ut nisi ab eo cessaret, nullo modo ad perfectam contritionem, aut alium quemlibet actum supernaturalem excitari posset: ac proinde tunc ad Sacramentum in illo peccato mortali accedere, ad novum peccatum mortale ipsi non imputaretur: quia hoc præceptum non obligat cum tanto dispendio, ut debeat homo coram toto populo à sacrificio cum nota sui honoris cessare potius, quam ad Sacramentum cum illo peccato accedere. Hæc ille. Verè an falsè, libentius discò, quam dico.

dacium, hoc est, locutio contra mentem: si quidem Sacramentum non est institutum ad significandum conceptum suscipientis, sed ad significandam & causandam gratiam.

Dices: saltem est falsi significatio, qualis non est combustio aut alia similis corruptio Eucharistiæ. Transeat totum. Sed quid tum? Quippe falsa illa significatio est præter intentionem ejus, qui sic suscipit Sacramentum. Unde autem convincitur, quòd hujusmodi falsitas non possit excusari à peccato, saltem à mortali sacrilegio?

Nonne & ille, qui Sacramentum ministrat indigno, aliquo modo falsum significat, id est, facit ut v. g. hæc hostia sacra non causet gratiam sanctificantem, quam alioquin causasset, si eam dedisset digno? Et tamen hoc licet in aliquo casu. Sufficiant ista pro prima conditione necessaria ad licitam receptionem Sacramenti.

De secunda queritur, an liceat suscipere Sacramentum à ministro indigno? Et quia indignitas multiplex est, una juris quasi naturalis, quæ oritur ex statu peccati mortalis; altera verò juris positivi, quo alicui prohibetur ministerium hujus vel illius Sacramenti; hinc responsio indiget pluribus conclusionibus, quas suo ordine hæc subjungo.

CONCLUSIO IV.

Licetè petitur Sacramentum à quolibet suâ culpâ indignè ministrato, modò id suadeat notabilis utilitas.

Suppono suscipientem non teneri inquirere dignitatem ministri; ubi enim talis obligatio imponitur? Certè difficilis sæpe, imò injuriola esset; nemo quippe præsumitur malus nisi probetur, & in dubio non est præsumendum delictum. Unde licitum est communiter suscipere & petere Sacramentum à ministro, quando moraliter non constat ipsum indignè ministratum, adeò ut si quis videret Sacerdotem statim peccantem, posset ab eo petere Sacramentum, esto non sit paratus, neque obligetur ex officio ministrare; quia sperare potest & debet præviam dispositionem ad dignam ministrationem per contritionem aut confessionem, nisi fortè publicum sit illum esse in diuturna consuetudine peccandi ac proximis peccati occasionibus, retinendo v. g. apud se concubinam. Hæc est communis sententia, teste Dicastillone disp. 3. n. 302. sicuti & ipsa conclusio communis est, ut

Ff ibidem

non est mendacium.

Licet sit falsa significatio, potest tamen excusari à peccato.

Multiplex indignitas ministri.

60. Suscipiens non tenetur inquirere dignitatem ministri.

Dicastillone

Alius casus Vasquez.

Disparitas inter illos casus.

Indigna perceptio Sacramenti